

Mellanskogs viltpolicy

Dokumentägare: Styrelsen

Senast reviderad: 2026-05-19

Innehåll

1	Inledning.....	3
2	Utgångspunkter	3
3	Mellanskogs mål för skog och klövvilt	4
3.1	Vägledning.....	4
3.2	Mätbara mål	4
4	Efterlevnad och dokumenthantering	5
5	Kommunikation	5
6	Ordlista och förkortningar	5

1 Inledning

Mellanskogs viltpolicy utgår från medlemmarnas målsättning om välskötta, produktiva skogar och att skogen är en av landets viktigaste naturresurser.

Viltförvaltningen ska ske utifrån regionala/lokala förutsättningar som finns och anpassas efter hur förutsättningarna förändras, så kallad adaptiv förvaltning. Viltet i våra skogar kräver aktiv förvaltning med markägare och jägare i samverkan så att skador orsakade av klövvilt kan hållas på en acceptabel nivå samtidigt som en livskraftig och jaktbar klövviltsstam säkerställs.

För att nå ovanstående policy;

- ska viltförvaltningen vila på vetenskaplig faktabaserad grund.
- ska överenskomna mål för skog och vilt gälla för att uppnå såväl hög skogsproduktion som viltstammar av hög kvalitet.
- ska maximalt accepterade nivåer på skogsskador på grund av klövvilt utgöra riktlinjer för viltförvaltningen.
- ska viltförvaltningen ge förutsättningar för att kunna föryngra våra skogsmarker med lämpliga trädslag, ge förutsättningar för växande ungsogar med tillräckligt antal oskadade stammar som kan bilda huvudstammar, samt gynna biologisk mångfald.
- ska rovdjursförvaltningen vara aktiv. Våra rovdjur ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus samtidigt som sociala och ekonomiska aspekter på landsbygden värnas.
- ska Mellanskog delta i samverkansgrupper och övriga organ som har till uppgift att förvalta skogarnas viltstammar så att medlemmarnas äganderätt och brukanderätt bevaras och bevakas.

2 Utgångspunkter

Mellanskogs viltpolicy tar sin utgångspunkt i att medlemmarnas skogar är välskötta, ger en god ekonomisk avkastning samt ger förutsättningar för biologisk mångfald. Klövviltstammarnas betetryck måste anpassas till detta. Ur ekonomisk synvinkel måste uppkomna skador och naturlig fodertillgång sätta en gräns för hur mycket klövvilt ett område tål utan att skogsskadorna blir för stora eller att biologisk mångfald försämras. Det är skadetryck och naturlig fodertillgång som är grundläggande beslutsparametrar för hur mycket klövvilt som kan tillåtas i ett område. Definition av rimliga betesskador i ett bestånd beskrivs nedan i avsnittet "Mellanskogs mål för skog och klövvilt".

Mellanskog eftersträvar balans mellan olika viltslag. Det ska vara möjligt att bedriva ett värdeskapande skogsbruk, liksom att utöva jakt och andra sysselsättningar på den svenska landsbygden. Mellanskog förespråkar aktiv viltförvaltning av såväl klövviltstam som rovdjursstammar.

I de områden där förekomsten av klövvilt redan är i balans med målnivåer för betesskador, riskerar konsekvensen av en hög rovdjurspopulation bli att klövviltstammen inte längre är jaktbar med stora följder för ekologiska, ekonomiska och sociala värden i skogslandskapet.

Ytterligare ett skäl till en aktiv rovdjursförvaltning är att hög förekomst av rovdjur kan utgöra ett arbetsmiljöproblem för skogsägare och medarbetare inom skogsbruket i och med risk för personskada.

Adaptiv förvaltning av respektive viltart skall ske utifrån vetenskapliga och systematiska inventeringar av betesskador och populationsstorlekar kompletterat med lokal kunskap inom gällande förvaltningsområden.

Älgbetesinventering, foderinventeringar och spillningsinventeringar, som grundar sig på vetenskapliga metoder, ska vara underlag för de bedömningar som ligger till grund för beslut. Ett komplement till detta är älgobservationer som genomförs av lokala jaktlag.

3 Mellanskogs mål för skog och klövvilt

Modernt skogsbruk är viltvänligt – ett aktivt, hållbart och ståndortsanpassat skogsbruk ger både skydd och foder åt viltet. Vilt är en viktig och självklar del av skogslandskapet och ska finnas i långsiktigt livskraftiga populationer. Vilt är av stort värde för jakt och annan rekreation. Den adaptiva klövviltförvaltningen strävar efter balans mellan klövviltstammar och naturgiven fodertillgång för att uppnå såväl hög skogsproduktion som livskraftiga viltstammar av hög kvalitet. Mellanskog är certifierat enligt Svenska PEFC standarden och måste därmed efterleva följande formulering avseende klövviltförvaltning:

Skogsägaren ska vara medveten om utgångspunkterna i svensk viltförvaltning:

- Om samhällets mål avseende skogsskador av klövvilt inte uppnås ska klövviltstammarna anpassas därefter.
- Som underlag för att bedöma om samhällets mål avseende skogsskador av klövvilt uppnåtts ska älgbetesinventering, (ÄBIN) som objektiv och kvalitetssäkrad metod användas.

3.1 Vägledning

Klövviltstammarna ska vara i balans med naturlig fodertillgång, vilket kan anses ha uppnåtts när:

1. Det är möjligt att förnygra skogsmarken med lämpligt trädslag i hela Sverige.
2. Bestånd som förnygrats med lämpligt trädslag utifrån ståndort utgörs av minst 70% oskadade huvudstammar efter slutröjning.
3. RASE (Rönn, asp, sälg och ek) kan bli trädbildande i de delar av landet där de är naturligt förekommande.

3.2 Mätbara mål:

1. Det ska vara möjligt att i hela Sverige förnygra skogsmarken med lämpligt trädslag. Andelen tall och andra betesbegärliga trädslag i ungsogar ska öka inom de älgförvaltningsområden där trädslagen idag har reducerats till följd av klövviltbete.
2. 70% av förnygrade huvudstammar ska vid 5 m höjd eller efter slutröjning vara oskadade.
3. RASE ska kunna bli trädbildande i hela Sverige där de är naturligt förekommande. Konkurrensstatusen för RASE ska öka på älgförvaltningsområdesnivå. Detta innebär att där trädslagen förekommer ska en större andel trädindivider ha en höjd som är minst lika hög som medelhöjden hos barrträden.

Nedan följer ett ramverk för att nå de uppsatta målen:

- Ett ståndortsanpassat trakthyggesbruk utgör grunden för skog/vilt balansen.
- Mål för skogsskötsel och naturvård ska vara vägledande för klövviltförvaltningen.
- Mål för skogsskötsel och naturvård måste kunna nås med naturgivet foderutbud.
- Stödutfodring bör inte ske annat än under extraordinära vinterförhållanden.

- Klövviltstammarnas numerär och sammansättning ska anpassas efter vad fodertillgång, betesskador och mål för biologisk mångfald medger.
- Måltal för älg formuleras inom respektive ÄFO.
- Målen ska uppnås genom en reglerande jakt inom ordinarie klövviltförvaltning.
- Markägare ska kunna ansöka om skydds jakt på de olika klövviltarterna hos Länsstyrelsen i situationer då målen inte nås inom ordinarie klövviltförvaltning.
- Mellanskog förespråkar en aktiv rovdjursförvaltning där rovdjursstammarna regleras genom jakt. Detta för att säkerställa att klövviltstammarna kan regleras utifrån acceptabla skadenivåer på skog samt att möjlighet till värdeskapande verksamhet och fritid på landsbygden värnas.
- En tillfredsställande föryngring ska kunna ske med för ståndorten lämpligt barrträds slag utan omfattande skyddsåtgärder såsom t.ex. stängsling.

4 Efterlevnad och dokumenthantering

Alla medarbetare ska känna till vilka policydokument Mellanskog har och var de återfinns. För att säkerställa medarbetarnas kännedom utgör alla policyer ett obligatoriskt moment i utbildningsportalen för angiven målgrupp. Ansvar för att efterleva policyn vilar på varje individ. Att Mellanskog arbetar enligt fastställda policyer och rutiner ska följas upp i internrevision.

Viltpolicy utgör riktlinjer för hur Mellanskog som organisation ställer sig till och agerar i viltfrågor. Mellanskog förordar ett lokalt engagemang, det vill säga att medlemmar/förtroendevalda i den lokala geografin föreslås som deltagare i älgförvaltningsgrupper och liknande. Deltagare i ovanstående grupperingar ska känna till och arbeta i enlighet med policyn.

Policydokument antas av Mellanskogs styrelse.

5 Kommunikation

Mellanskogs kommunikation om viltfrågor skall utgå från ovanstående mål och principer. Är skadorna större än angiven maximal nivå ska detta påpekas och kommuniceras.

Alla bedömningar skall ske områdesvis och kommunikationen ska utgå från de lokala förhållandena.

6 Ordlista och förkortningar

Adaptiv förvaltning; Förvaltning som är lärande, den ska hela tiden utvecklas genom ny kunskap och anpassas till förändringar som sker i naturen och i samhället.

Huvudstammar; de träd i ett bestånd som ska stå kvar fram till slutavverkningen. Träd med god kvalitet, god tillväxt och som är jämnt utspridda över beståndet.

Produktionsstammar; en stam som bör lämnas vid röjning och som därmed bedöms komma att producera sågtimmer eller massaved i det framtida produktionsbeståndet. Produktionsstammar används vid bestämning av beståndets medelhöjd, medelålder och trädslagsblandning.

Klövvt: I viltpolicyn avses älg, kronvilt, dovvt, rådjur och vildsvin.

Rovdjur: Björn, varg, lo, järv.

RASE: Rönn, asp, sälg, ek

VFD: Viltförvaltningsdelegationen

ÄBIN: Älgbetesinventering

ÄFO: Älgförvaltningsområde

ÄFG: Älgförvaltningsgrupp

ÄSO: Älgskötselområde

